



Balança de Can Matapores

seva mare era vídua i pobre, i que gràcies a la seva feina, mantenia a la progenitora i també al seu germà petit, Antoni Cuscó i Marquès, menor de disset anys. Continuava afirmant que el seu germà gran, Esteve, l'hereu de can Naps, no es podia fer càrrec de la mare, ja que amb prou feines podia mantenir a la seva dona, a la seva filla de mesos i a ell mateix. Finalment, escrivia que el seu altre germà, Francesc d'Assís Cuscó i Marquès, ja es trobava a Maó fent el servei militar, com li havia tocat en sorteig el 1886.

Segons el text d'en Josep, la seva presència a la casa era essencial, ja que ni la seva mare ni el seu germà petit podrien subsistir si se'ls privava del seu auxili. D'acord amb aquella al·legació, la mare era usufructuària d'uns béns que resultaven insuficients per viure ella i el dit Antoni. Per tot plegat, va demanar ser exceptuat del servei militar actiu a l'exèrcit. Malgrat que no sabem com es va resoldre aquella petició i que possiblement en Josep va exagerar les adversitats de la família per tal d'esquivar un servei oneros i feixuc, de ben segur que els Cuscó no passaven pel seu millor moment.

La situació, però, encara es va torçar més quan a mitjans de la dècada de 1890 l'hereu de can Naps, l'Esteve Cuscó, també va morir intestat deixant vídua i dues criatures (l'esmentada Magdalena i la seva germana Josefa). Com explica en Manel Cabot i Cuscó, tot d'un plegat la Carme Sala es va

trobar sense ingressos, ja que ella no podia conrear les terres ni explotar el trull de l'oli ni la premsa del vi de can Naps.

En aquells moments crítics, la família li va aconsellar que es casés de nou amb el seu cunyat, en Francesc d'Assís Cuscó. Com va escriure en Manel, tot i les reticències de la Carme, "al veure que sola no podia donar menjar a les dues filles, ho va acceptar". Fruit d'aquest matrimoni, va néixer una altra noia, l'Elvira Cuscó i Sala, l'any 1900.

Però la desgràcia perseguia a aquella família. Als onze mesos del naixement de l'Elvira, en Francesc d'Assís Cuscó va morir, deixant novament vídua a la Carme Sala, però amb tres criatures al seu càrrec enlloc de dues, "i sense entrar ni un ral", com recorda en Manel. L'única sortida de la Carme per aconseguir ingressos va ser fer de dida, ja que ella tenia molta llet per criar a l'esmentada Elvira. Així, va alletar un noi i una noia de gent rica de Caldes de Montbui. Segons en Manel, "així va haver de tirar la vida endavant, amb l'ajuda de la família i veïns, i ella els deixava el molí perquè fessin l'oli i premsar el vi".

L'any 1908, havent complert divuit anys i davant la necessitat d'un home que portés l'heretat, la Magdalena Cuscó es va casar amb en Josep Moret i Barbany (1883-1966), un jove pagès de can Fuster Parera. Al cap d'un any, nasqué el seu hereu, Esteve Moret i Cuscó (1909-1939). Però, el destí va voler novament que, durant un temps, can Naps es quedés sense un home adult a la casa, ja que en Josep va ser cridat a files per anar a la guerra de l'Àfrica. La masia es va tornar a quedar amb quatre dones i una criatura petita. Al cap d'un temps del retorn d'en Josep, va néixer la seva filla Montserrat Moret i Cuscó.

Allò que no va faltar mai a la barriada de can Naps va ser l'era de la casa, una era enrajolada on els veïns de la zona hi batien cereals i mongetes. Com que tothom volia ser el primer a batre, sovint apareixien batusses.